

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Любен Владимиров Витанов
върху дисертационен труд за присъждане на научната и образователна
степен „доктор“ на тема:

„Методи и техники за активно учене по технологии и предприемачество в начален етап“
дисертация за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Област на висше образование: Педагогически науки

Професионално направление: Начална училищна педагогика

Научна специалност: 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението в
детската градина и началното училище по домашен бит и техника)

Научен ръководител: доц. д-р Любен Витанов

Автор: Светослава Рангелова Соколова – докторант в редовна форма на обучение СУ „Св.
Климент Охридски“ – ФНОИ

Катедра: „Начално училищна педагогика“

Образователна и професионална кариера и биографични данни

Светослава Рангелова Соколова е родена през 1974 г. в гр. София. Завършва висшето си образование в Техническият университет в София, като придобива квалификация на машинен инженер. Завършва и магистърска програма „Начална училищна педагогика“ в СУ „Св. Кл. Охридски“, ФНОИ. Придобила е успешно квалификации като учител в професионално и технологично обучение и ранно чуждо езиково обучение.

Работи като учител и зам. директор на 112 СУ „Стоян Заимов“ в гр. София.

В периода от 2016 – 2019 г. е редовен докторант в СУ „Св. Кл. Охридски“, ФНОИ, катедра „Начална училищна педагогика“. Като такава взема участие в учебната и научната работа на катедрата. Участва в научно-изследователски проекти, семинари, конференции, включително международни и др. Автор е на научни публикации по методика на обучението по техника и технологии.

Ход на процедурата

Светослава Соколова е зачислена като докторант в редовна форма на обучение от 14.02.2017 г. със заповед № РД20-359/14.02.2017 г. Отчислена е с право на защита, считано от 15.02.2020 г.

В периода на обучение и научно-изследователска работа тя изпълнява успешно всички свои задачи и дейности, предвидени в индивидуалните годишни планове. Светослава Соколова завършва своя проект на дисертация, който успешно представя на вътрешна защита в Катедра „Начална училищна педагогика“ в началото на 2021 г.

В резултат на апробацията е взето решение за откриване на процедура за официална защита. Процедурата е осъществена по правилата, а представеният комплект от документи е съобразен с Правилника за развитие на академичния състав на СУ „Св. Кл. Охридски“. Процедурата за защита е открита с решение на ФС на ФНОИ през 2021 г.

Представяне и критична преценка на постиженията в дисертацията

Трудът е посветен на актуален и важен проблем в методиката на обучение по технологии и предприемачество. Той обхваща интегрални проблеми от методиката на обучението в началното училище. Образованието, подготовката и професионалният опит на докторанта са фактор при избора на темата, планирания и приложен изследователски подход, както и методиката на изследване.

Докторатът е разположен на 195 страници. Използвани са 140 литературни източника – 59 на кирилица, 55 – на латиница и 26 интернет базирани материали. Включени са и 7 приложения. В дисертационния труд са поместени общо 31 таблици, 10 диаграми, 11 фигури и 54 снимки.

Проучването е насочено към изследване дидактическите възможности на активното учене за подобряване ефективността на обучението по технологии и предприемачество в началните класове.

Хипотезата, целта, задачите и методиката на изследване са много добре формулирани и структурирани.

В първа глава се разглежда мястото на активното учене в обучението по технологии и предприемачество в начален етап. Прави се задълбочен анализ на различни определения и научни разбирания за активното учене в процеса на обучение. Успешно са структурирани различни методи и техники за активно учене. Описани са достатъчно и полезни определения. Много добре е планиран и осъществен анализа на учебните програми и учебниците по технологии и предприемачество. В него се вижда и личната позиция на докторанта, основана на научни и методически аргументи.

Прецизно и системно е организирана и проведената експериментална педагогическа работа. Предложеният модел за развитие на активното учене по технологии и предприемачество е много добре структуриран и създава условия за провеждане на успешна изследователска работа по подбор, адаптиране и създаване на важни за обучението методи и техники за активно учене.

Много добре са структурирани, описани и проведените уроци, задачи, дейности, техники и др. за активно учене в експерименталните паралелки. Те са подредени в логична система за преподаване и учене в задължителните учебни часове и са насочени към добре подбрани основни направления: формиране на умения за активност, инициативност и предприемчивост, за основни технологични умения, работа в екип и по проекти, но също и към значителен брой техники, свързани с решаване на проблеми, умения за учене, планиране, събиране на информация, оценка и самооценка.

Апробацията на ефективността на предложената методика е много добре структурирана. Ефективен е и анализа на резултатите от дидактически експеримент. Те са много добре илюстрирани и подробно описани, като показват ефективността на работата в различните учебни часове.

Много добре са подбрани и приложени разнообразни показатели и критерии за оценка, което прави анализа достоверен и научно обоснован. Те са структурирани в разнообразни критерии, които включват не само знания и умения свързани с технологиите и предприемачеството, но и с умения за учене, работа в екип и решаване на проблеми. Така резултатите от изследването имат и по-широк хоризонт на приложение в педагогическата практика.

Данните от изследването и хипотезата са потвърдени и статистически значими.

Добре подбрани и структурирани са и изводите.

Приноси от изследването в дисертационния труд

Приносите са с теоретико-емпиричен характер с приложна и практическа значимост.

1. Направен е научен анализ на изследванията на активното учене по технологии и предприемачество.
2. Подбрани, адаптирани, създадени и апробирани са повече от 100 разнообразни методи, задачи, техники за активно учене по технологии и предприемачество в начален етап на обучение.
3. Конструиран е експериментален педагогически модел за надграждане на знанията от традиционното учене чрез прилагане на активни методи и техники в

- часовете по технологии и предприемачество.
4. Организирана и проведена е успешна експериментална работа, в която се апробират успешно повече от 120 дидактически варианта за приложение на техниките за активно учене по технологии и предприемачество в начален етап.
  5. Създадени са успешни критерии и показатели за диагностика на основни и преносими умения на учениците по технологии и предприемачество, както и процедури, които могат да се използват успешно за диагностика.
  6. Доказани са статистически значими разлики между контролната и експерименталната група и положително влияние на модела върху развитието на учениците – на тяхната инициативност и предприемачество, умения за решаване на проблеми, умения за учене, критично мислене.

Автореферат и публикации по дисертационния труд

Авторефератът съответства на изложението в дисертационния труд и представя адекватно, цялостно, подробно и по коректен начин съдържанието и основните постижения в него.

Направените публикации по темата на дисертационния труд са достатъчно представителни и отразяват отделни етапи от изследователската работа.

Препоръки

В предложените методи, техники, задачи и др. можеха да бъдат включени повече задачи за развитие на технологичните знания и умения на учениците.

Въпрос

Какво е оптималното съотношение между традиционното и активното учене по технологии и предприемачество в начален етап?

Заклучение

В резултат на анализа на постиженията, доказаните резултати и очертаните приноси предлагам на членовете на уважаемото научно жури да присъдят научната и образователна степен „Доктор“ на редовния докторант Светослава Рангелова Соколова в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по... (Методика на обучението в детската градина и началното училище по домашен бит и техника).

22. 04.2021 г.

доц. д-р Любен Витанов